

Ad Reuerēdissimū dñm dñm
 Philippū sancte ecclesie Colo
 niensis archiep̄m. Tractat⁹ magi
 stralis declarans q̄ grauit̄ peccēt
 querentes auxiliū a maleficis. com
 pilat⁹ ab eximio sacre theologie p
 fessore ⁊ artū magistro necnō here
 tice p̄uitatis inquisitore mḡro Ja
 cobo hoehstrassen ordinis Predi
 catorū uentus Coloniensis

Epigrāma fratris Jacobi
 Gaudensis ad Libr̄

Si qua ualitudo fato grassante sinistro
 Corpora curari nescia tristis agat

.i. purgatiua

Herba licet pariat nibil anticyrea salutis

.i. medicas

Nilq; machaonijs potio mixta uiris
 Iuppiter e rapido post uota p̄cesq; uoloz
 Nec succursuram miserit axe manum

.i. incantationibz

Nulla fides vnq; tamen est adhibēda magijs
 Ut spectatores docte libelle doces

Finis

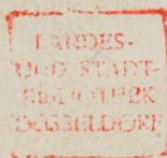
V316
2

Ad Reuerendissimū in ch̄zo patrē illustrissimū dñm Philippū
scrē ecclie Coloniē archiep̄m. sacri Imperij Romani p̄ Italiā
archicancellariū. principem electorem. westphalie zangarie du/
cem. legatumq; natum ꝛc.

Dosteaꝝ aliquot dies illustris-

sime p̄nceps. salutiferū inquisitōis hereticę prauitatꝝ officiiū hūme/
ris meis admodū tenerꝝ z arduitatē tanti negocij nō abs re formi/
dātibꝝ. obediētia sup̄iorꝝ meozꝝ vꝛgēte accesserat. nō poterā pestiferas famsonis
vulpes messēm dñicā deuastare molientes: rostro p̄uide discretōis tanq; canis
venaticꝝ sup̄p̄sso p̄zimū rictu quo ad in casses incidissent: nō inuestigare. irretit/
atq; nō canis instar muti z latrare nequeūtis h̄ argutorꝝ veluti pacerrimꝝ non
adhiberi. Vbi autē hec tacitꝝ meū repetēs manū executōis ad aratriū p̄libatū
officij posuissēm. offendi p̄ohdolor sup̄stitiōes: non nullas passim emersas (si
p̄ncipiꝝ succursum nō fuerit) triticū agelli dñicā pessum daturas Plures eq̄dē
eultere fama relatrice p̄didici. q̄ tanq; clauū clauo. incōmoda maleficio insicta
licite p̄ maleficiū emoueri posse suspicent. eosq; q̄ euismōi maleficiū tollendi gr̄a
pythōnissas p̄sulerint mime culpādos Qui q̄z fūiter errent facile colligit si
sacraz septuraz volumina ad memoriā reuocent Primi nāq; Paralipomenon
decimo legimꝝ Saulē regē (eo q̄ pythōnissas p̄sulerit) z vita z regno p̄uatū
esse. Huc q̄ errorꝝ q̄lit in ianuis obuiandū forez meū diu multūq; cogitanti
tu oim̄ p̄mꝝ obuiꝝ ferebarꝝ dignissime p̄nceps. q̄ppe quē p̄stat lucos z siluas p̄
donibꝝ iam p̄dē habitatas nō paucꝝ imp̄ctis emūdauisse necnō indefessis mer
catoribꝝ tutū iter efficere curauisse. Cū q̄ anīmꝝ corpꝝ lōge p̄ster Nō ambigo
fore q̄n hūic errorꝝ in discretimē aiāz p̄genti sis obuiarimꝝ q̄ tot tātisq; imp̄ctis
saluti corpꝝz dignoscerꝝ p̄suluisse. Sic z amator Altitudōis antistes cōfrat
tūꝝ strenuū ducē Burgundionū germanū nō reueritꝝ pinū quādā subsecuisse
legit quā sup̄stitiosos i vsus crediderat zuertendā. Sile q̄ ddā z diuū Har/
tinū Turonē ecclie archiep̄sulē egisse mēorie p̄ditū est. egregio forsan Ezechie
regꝝ facinore cōmonefactū. q̄ anguē enēū ab eremio licz p̄haz sanādoꝝ cozpm
gr̄a p̄statū. ne aiāz i piculū cederet (iij. Regū decio octauo capite enarrante)
infringere nō formidauit. Quozꝝ exēplo Reuerēdissime p̄ vꝛ p̄ncipiꝝ obsteꝝ
ne vbi mala p̄ lōgas zualuere moras sero medicina pareꝝ. Hunc tractatū pro/
tractōribꝝ iā noctibꝝ elucubrati tūe dignissime dñatiōi cōsu dedicandꝝ p̄cessus
autē formā libellꝝ ip̄e indicabit. Pro cuiꝝ exordio s̄sequēs mouet q̄stio.

¶ Uꝛo viro bono a maleficio vꝛ ab h̄ntibꝝ pactū cū demō: liceat q̄ malefi/
cia remedia recipere. Et arguit q̄ sic. P̄no aucte: qz d̄r Hostiē in sūma. tit. de
frig. z male. Aliqñ maleficiant hoies: ita qz f̄dunt impotētes oibꝝ mulieribꝝ
p̄terq; vni. h̄ maleficiū vocat fortilegiū Et si illa vroz sit: bonū videt fortilegiū
cū adulterū vitet. Et refert hoc autē comiti p̄ ānos triginta v̄gisse. postmodꝝ
p̄o emanauisse. Si autē fortilegiū sit bonū vꝛq; erit licitū. Sed o arguit rōne: qz
aliqñ sc̄i ip̄osmet demones ad aliqñ h̄mōi obsequia coegerūt: vꝛ br̄us Jacoby
ap̄ts iussit p̄ demones. ad se adduci Hermogenē. Et br̄us. Dñicis compulsi
demonē s̄bi tenere candelā. Idē qz faciūt exoraste aliqñ. q̄ licitū est ab habēt/
ibus pacta cū demonibꝝ q̄rere h̄mōi remedia. Ad oppositū z p̄ p̄itate arguit p̄
multos articulos Parisꝝ solēnt p̄dēnatos in hac materia. qz q̄ntꝝ sic habet.
De licitū sit magicꝝ artibꝝ vꝛ q̄buscunq; alijs sup̄stitiōibus a deo vel ab ecclia
p̄hibitis aliq̄ facere; p̄ q̄cunq; sine bono: error: qz fm̄ Aplm̄ nō sunt faciēda
mala vꝛ bona eueniāt. Serꝝ p̄o articulꝝ sic h̄z. De licitū sit autē p̄mittendū
maleficia maleficiꝝ repellere: error est.

Cōtra petētes remedia a maleficis.

Qstendit quo noie censeant q̄ nūc dicunt malefici. z quid sit pactū habere cū demone. cur p̄terea plures femie q̄ viri infici/ antur hac peste.

Capitulum Prīmū.

Pro p̄mi introductōe Sciendū q̄ a b̄to Augustio in libro de ciuit. dei enumerant valde multe spēs supstitōis z recitent. .xxvij. q. v. c. Necm̄z. Prima ap̄d eū est ars magica q̄ iā vulgo vocat ars ma/ leficorū. Nā de ea sic inq̄r ibidē. magi sunt q̄ vulgo maleficia ob faci/ noz magnitudinē nūcupant Hi sunt q̄ p̄missu dei elemēta p̄cutiūt turbāt mētes hoim min⁹ p̄sidentū in deo. sine vilo veneni hausto: v. olentia tñi carnis interimūt. Et s̄dit. demonib⁹ em̄ acatis audēt ventilarē: vt q̄sūq̄ suis p̄māt mal' artib⁹ inimicos Hi etiā sanguie vrunt: z victimis sepe p̄ungūt mortuoz corpa. hec ille. ¶ Ito p̄missio discutiendū ē qd sit h̄zē pactū cū demōe. Et qdē aliqd ē pactū ep̄sulum: qd sez ex familiari H̄it collo q̄o cū demone ha/ bito: z istd de se fat⁹ est manifestū. Aliud p̄o est pactū implicatū siue tacitū: qd vocare possum⁹ pactū interpretatū. Et istd qdē d̄scribit nob̄ ab vniuersitate Pa/ risiensī vbi statim art. iij. vbi sic d̄r. q̄ inire pactū cū demonib⁹ tacitū vel exp̄/ sum nō sit idolatria aut spēs idolatrie z apostasie error. Et intēdim⁹ pactū impliatū in oī obseruatōe supstitiosa: cui⁹ effect⁹ nō d̄z a deo vel a natura rōnal/ biliter expectari. hec ibi. Qd sic possum⁹ explicare: qz tūc pactū tacitū est cū de/ mone: inq̄tū actor taliiū op̄z sc̄r̄ aut sc̄re d̄z: q̄ talia opera neq̄ ex sua natura: neq̄ ex diuina ordinarōe: neq̄ ex suis sp̄alib⁹ meritis nata sūt: talē effectū indu/ cere. z sic tacite p̄sentit in assistentiā diaboli: p̄tualit' talē effectū a demone expe/ ctans. nā cū sit manifestū: q̄ natura ad talē effectū nō h̄z p̄tutē. Et cū h̄ neq̄ ex scripturis: neq̄ ex practica eccl̄ie (q̄ sp̄sctō vtriq̄ regit) neq̄ ex inspiratōe sanctorū habeat: q̄ de⁹ talib⁹ obseruatōis aliq̄ p̄tutē supnaturalē p̄tulerit ad p̄ducēdūz tales effect⁹: neq̄ rōnabilit' sp̄are possit: q̄ ob merita p̄pria p̄ angelos bonos specialit' sibi assistētes tales effect⁹ sequant'. Quid aliud p̄sumendū est q̄z q̄ ta/ les effect⁹ sūt solū op̄atione demonū. z p̄ p̄ns qd aliud facit actor taliiū obser/ uationū: sicut z aliq̄ v̄tēs eis: q̄ expectēt tales effect⁹ a demone: sibi exp̄/ bendos. z p̄ p̄ns i obsequiū demonū p̄tualit' vel tacite p̄sentitū. tal' autē cōsen/ sus rōnabilit' pactū tacitū cēseri d̄z. Et pactū illd est valde reprehensibile. In p̄/ dictoz roboz atōem inq̄r Aug⁹. Qes artes hmōi vel nugatorie vel noxie sup/ stitutions ex qdā pestifera societate hoim z demonū: q̄si pacta infidel' z dolose amicitie p̄stituta: penit⁹ s̄z repudiāde z fugiēde ch̄riano: .xxvij. q. ij. Illd.

¶ S̄z merito q̄ret h̄ aliq̄s cur sese pl⁹ inficiant ista maledicta peste q̄ viri. Re/ sponso. hui⁹ ap̄d doctozes inuenio duas causas. Prima qz mulieres p̄ne sunt ex sua curiositate ad credendū prauis suasionib⁹: z qz habent linguaz lubricam vnde ea que praua arte sciunt: comparib⁹ feminis tacere non possunt: z p̄ hoc demoni lucrifit plures aīe. Sc̄da qz mulier ē naturalit' aīal ibealle: virib⁹ de/ ficiēs: valde tñ supbiū: z p̄ p̄ns facile idinatū ad vindictā crudelē modice offen/ se. Et qz illā nō possunt inferre femie: p̄ manifestā violentiā: p̄cupiscūt se vindi/ care insidiosē z occulte: nō solū de inimicis: s̄ inter dū etiā de his quozū amozē

A

pactum p̄p̄o

impliatū d̄.

femina magis
sibi magis

z. v. v. d̄. d̄. d̄. d̄. d̄.

Contra Petentes

ardent propter volubilitatē cogitationū z affectionū suarū q̄ ex vicio cōplexionis
eis inest. **Uñ** Ecclesiastici. xvj. Nō est ira sup irā mulieris, cōmorari leoni z dra-
coni plus placebit: q̄ habitare cū muliere neq̄. **Et** itēz Beatus oīs malicia su-
per maliciā mulieris. **Uñ** patet q̄ mulieres puerse aptissima sunt instrumenta
salcē pactionalia scz cōiter dicta quibz diabolica malicia tentat sua machinamē-
ta: de quibz torrens compriū est q̄ propter minimas offensas intulerūt suis vicis-
sims quissima tormēta in suis corpibz: z damna quissima in rebz.

¶ Defendit sententia Scoti doctoris subtilis. z simul ostendit:
q̄ incantationibz z alijs opatiōibz magicis nihil inest p̄tutis.

Capitulū Secundū

Istis p̄missis descendendū est ad questitū z inuentio q̄ aliq̄ docto-
res in suis sc̄ptis introducūt Scoti doctorē subtilē velut opinan-
tem. q̄ licitū sit maleficiū maleficio tollere: asserentesq̄ fatiū esse q̄
p̄ vana z sup̄stitiosa opa non liceat tollere maleficia. **Obijciuntq̄**
¶ Ip̄m illd̄ Apli ad Ro. iij. Nō s̄t faciēda mala vt euemāt bona.

¶ Sz salua reuerētia istoz. **¶** Ip̄i iniuriā faciūt doctori subtili nunq̄ em̄ ip̄e sen-
tūt q̄ p̄ opa sup̄stitiosa aut p̄ maleficia liceat tollere maleficia. **Sz** xxxiij. dist.
xiiij. vbi istā materiā p̄tractat: solū vult q̄ licitū sit destruere aliq̄d opus mate-
riale q̄d est tanq̄ signū quo duranter diabol⁹ ex pacto q̄d h̄z cū malefica. verat
aliquā p̄sonā in corpe vel in rebz suis: **Exemplū** suū est: vt si q̄s magus h̄ns pa-
ctum cū demone. obtineat ab eo vt Joāne impediat: ne suā vxorē cognoscat.
q̄dū tale maleficiū p̄fuerat. scz acus ineuruata: vel aliq̄d sile. in tali casu vult
doctor subtilis q̄ fatiū est querere an tollere maleficiū id est destruere illud si-
gnū liceat. cū meritiū sit tollere opa diaboli: nec in h̄ vt inq̄t est aliq̄ infideli-
tas: q̄ destruens non acq̄scent aliquibz opibz malignis: h̄ credit demonē posse
z velle fatigare dū durat tale signū z destructio talis signi. imponet finem tali
verationi: iura pactū volūtariū q̄d habuit cū malefico: ad tale signū. nō autē
q̄ p̄ destructōem talis signi demon cogat aut necessitet cessare a tali veratione.

¶ Sz irēdit doctor subtil⁹ q̄ demō libere (h̄ cautelose) cessat a veratōe ad destru-
ctiōē talis signi vt maleficiā in illa sup̄stitiosa credulitate teneat. q̄ putat illi si-
gno aliquā inesse p̄tutē ad verandos hoies. z ob id credat malefica p̄ suū op⁹
illā lesionē efficere: quā tū demon sua sponte sol⁹ p̄ seipm̄ opat: nihil ad h̄ coo-
perante ope malefice. **Et** sic tandē nihil aliud fit: q̄ q̄ vana vanis tollunt. id ē
ea q̄ null⁹ p̄tutis sunt: p̄ ea q̄ nihil p̄tutis in se p̄tinent destruunt. **Exemplum**
hui⁹ refert Cancellari⁹ Parisiē. de Philippo rege Francoz: q̄ accipiēs ima-
ginem q̄ndam cereā quā dicebāt baptisatā z excreatā talit̄ nomie suo q̄ illa de-
struata rex moreret. **Et** videbim⁹ in q̄t pius rex fide plen⁹ si potentior erit de-
stron ad p̄dendū me q̄ de⁹ ad saluandū. **Et** hec dicēs imaginē p̄iecit in ignē.

¶ Quā incantationibz z alijs practice artū magicarū nihil inest p̄tutis man-
feste sentit Aug⁹. sic inueniens. **Admoneāt** fideles sacerdotes p̄plos suos vt
nouerint p̄ magicas artes incantationesq̄ q̄buslibet infirmitatibz hoim̄ nul re-
medij posse p̄ferri nō aialit̄ languētibz claudicantibusue vel etiā moribundis
q̄c̄q̄ mederi. h̄ hec esse laqueos z insidias antiq̄ hostis: quibz ille p̄fidus genus
humanū decipe nitit. xvi. q. vi. **Admoneāt.**

¶ Cur Malefici aut diuini adhibent vel herbas operibus
suis vel verba sacra.

*Signū quōdā
mate dāmon
necesse est
vnde tunc
peccato.*

Exemplū.

*Inuentio
sa ad dāmon
oia opa
at deducit
māntes*

Remedia a Maleficis.

Capitulum Tertium

Hec contra verbum istud bti Augustini obijciat primo forsan aliquis
Isti malefici plerūq; in curandis hoib; vel pecozib; vntunt herbis
medicinalib;: h̄ p̄stat herbis illis inesse p̄tutes naturales ad sanā
dum: q̄ opib; eoz sequit̄ aliqd inesse p̄tur. Dicendū q; tales ma/
lignissimi neq; ministri sathane p̄tutes tales ignorant. q̄re q̄ tales
herbas adhibēt nisi q; p̄tuti herbaz tal̄ curatio ascribat: vt neq̄tia sua occulte
tur. q; alij ipoz cōmertū min⁹ abhorreāt: cū tñ p̄pter eoz incantatiōes p̄uatim
adhibitas demon arte sua aliū de iurta modū statim p̄us exp̄sum illas sana/
tiones p̄auer. Istō cōp̄ertū habeo de q̄dā p̄niciosissimo neq;: q; eoz pluribus
interrogat⁹ a duob; excellentissimis medicis doctorib;: nō potuit vllā p̄tute vel
q̄litate naturalē illaz ascribere herbaz q̄s adhibuit infirmis. nec mirū q; fateba
tur se vti eisdem herbis ad omēs morbos quos assumeret curandos.

¶ Sed multi obiānt q; plerūq; hoies isti in suis r̄medijs qb; p̄ndūt subue
nire verat: adhibēt aliq̄ sacratissima p̄ba. h̄ talib; inest aliq̄ p̄tus. incōuenient
ē b̄tis Aug⁹. sentit eoz opib; nihil inesse p̄tur. ¶ H̄mōi obiectioni facile r̄i/
dem⁹. q; p̄tus q̄ interdū p̄bis illis inest: in sp̄ualē hoim salutē supernaturalit̄ est
verbis ill̄ cōtata a deo: q; etq̄ fidel̄ est z seipm negare nō p̄t. nō vtiq; ita a seipō
dissidebit: vt illa sc̄tissima p̄tus ordinata ad honorandū deū z ad vniendum
aiam sp̄ualit̄ suo creatori quā p̄trea instituit ad dep̄mendū p̄tates tenebrarū
z coerendū z erpellendū eas. a machina ment̄ suis z ab hūana p̄uersatione
nō inq; de⁹ ita sibi d̄ris est. vt ea p̄tus infirm̄ fiat sacrelege apostasie: z acti/
ue p̄curat ad h̄e nozādū demonē: aut neq; existat pestiferē cōmertij: q; misera z
cunosa hoim cupiditas: ab inimico ch̄ri ip̄tret b̄nficia. qb; illiciti deū deserāt.
z hosti suo p̄iungant. Et p̄trea etq̄ de⁹ iustissim⁹ est z optim⁹: nō vtiq; sacra
tissima p̄tus a sua s̄tate emanās: coopabit ad ludificandū vl̄ decipiendū frat
gules hoies: nō ad veritate req̄rendā a p̄e mēdaci. nō ad infamandū incōctēs
nō ad detegendū crimia q̄ ordo charitat̄ vult eē occulta. nō ad tormentandū
hoies. nō ad mortificandū eoz peccata: q̄lia tñ sc̄m⁹ at̄ptari ab ill̄ malefici
hoib;. Nefest̄ em̄ diuina p̄tus se ceteratē inire cū belia: aut eē vinculi iniquitatis
¶ Un̄ p̄t q; quis p̄bis talib; inest aliq̄ sp̄ualis p̄tus. illa tñ coopat neq; op̄i
bus malignis ¶ Sed q̄res forsan. si virt⁹ verbor; eis nō coopet: cur q; p̄ba talia
volūt op̄ib; suis adiūgere. Ad h̄ p̄mpta est r̄sio: q; diabolica sup̄bia: verbis
sacratissimis cupit honorari: sicut in incēso thuris vel thimiamat̄ z silib; quib;
colit de⁹. desiderat venerari. s̄t etiā i illis: quissime d̄nm deū offendi: z p̄ n̄s
aias miseras: pl⁹ sibi incorpari: vult p̄trea res optias fact̄ illis imiseri. vt ho
mines ei tāq; veract credāt citi⁹ z ei p̄fidāt: z min⁹ cōmertia illa abhorreāt. q̄n
p̄spiciūt imiseri vel sc̄tā. vel ea q̄ sp̄m̄ incōctie vl̄ mūdicie p̄ndūt. vt s̄t puer
p̄go. cera vel carta p̄ginea. incaustū p̄fectū ex thimiamate zc. Et mirandū est
de hac cecitate hoim q̄ nō aduertit q; longe excrebūt est talia opa nefaria ex
ercere: cū adiūctōe sacroz p̄boz: q̄s si fiāt tñ p̄ caracteres: vel alia p̄ba extranea
vel p̄ficta. Nā cū h̄ solū colit demon: p̄ ea q̄ oīno vana sunt: certe ibi colit dia/
bolus: p̄ ea q̄ sancta sunt. z sic p̄tō apostasie ibi addit iruerētia z trumeliosa
contaminatio rei sacre. ¶ Ex p̄dictis patz q̄nta cecitate insanūt hoies q̄ ad
remouendū mortē. infirmitates: vel q̄lecuq; defect⁹ ab vrozib; pl̄ib; vel iu/
mentis accedūt ad magos aut maleficos: putātes eoz op̄ib;. caracterib; vl̄ in/

*herba ad b̄ntū
na d̄mor equib;
huo m̄m̄ em̄.*

ut in verbo sacro

*q̄ a m̄tis c̄m̄tib;
p̄fidelitate d̄i.
in bono sp̄uale s̄m̄.*

z q̄ p̄ficti.

vl̄ t̄nto d̄m̄nicaz

*q̄nto d̄m̄nicaz
d̄m̄nicaz.*

Contra Petentes

tantationibus aliqd inesse putatis: ad remediandū tales defectus: cū tñ talia remedia si interdū sequant: imediare fiāt ope diaboli i deceptionē gener' hūant. Et q̄ talibz vtentes cōvincunt cōicare in opatōe diaboli. Et h̄ est qd̄ dñs. p̄h̄bet Leuit. xix. dices. Nō dedinetis ad magos nec ab ariolis aliqd̄ sciscitemini vt polluamini ab eis.

Resumit ⁊ dissoluit q̄stio p̄ncipalis magis in speciali.

Capitulum Quartū

Hic insurgit aliud dubiū: longe maiore (vt mihi videt) ingerēs difficultatē. An licet q̄rere opatōez maleficiā ad destrucdū maleficiū alteri? malefici p̄ aliq̄ sua necitate i plibz aut iumentis. sine tñ cuiusq̄ alteri? lesiōe. Et arguit q̄ h̄ liceat. nā si h̄ nō liceat: vel h̄ iō cēt: qz interueniret pctm̄ maleficiā: ⁊ sic req̄rens opatōem maleficiā: cōi caret pctō illi? Aut ideo: qz in tali maleficiō diuin? honor impidēref diabolo: h̄ neutri hoz obstare videt. Nō p̄mū: qz q̄suis vez sit vltter. q̄ nō licz alique inducere ad peccādū: p̄ tñ q̄s malo siue pctō alteri? vti i suū bonū. ij. ij. q. lxxix. ar. vi. Jam si malefici? sit parat? exercere maleficiū: tūc ip̄e nō induat. vt p̄tz. Inducere nāqz aliq̄e fm̄. s. d. est ip̄m ad aliquid inclinare ad qd̄ patus non erat. Et q̄ angel? p̄ cardinalē dñm Petru aureolū. ti. de sup̄sti. s. xij. tenet q̄ licitum sit maleficiū tollere p̄ maleficiū: qm̄ malefica pata est actu illd̄ exercere: neqz vrē do suo maleficiā: ip̄e pctō malefice se sociat h̄ eo vti ad bonū ⁊ ad licitū. scz ad liberandū se ab iniq̄ vxatōe: vt in sili dicere videt Aug? .ad publicolā. ⁊ habe tur. xxi. q. j. Douet te. Neqz etiā videt obstare fm̄ scz q̄ honor diuin? in tali maleficiō impēdit diabolo: qz fm̄ Aug? .vbi statim. licitū est iuramentū recipere ab idolatra: q̄ nosc̄ iuratur? p̄ falsos deos. Sz daruz est q̄ in tali iuramento exhibet reuerētia diabolo: qz iuramentū est act? latre. ij. ij. q. lxxix. ar. iij. q̄ q̄ in ope ip̄ius malefice exhibet demoni honor diuin? : potero nihilomin? illo maleficiō vti ad bonū meū: qm̄ in ei? maliciā nō p̄sentio: sicut iuramēto idola tre in q̄ ip̄e cōmittit verā idolatriā: in quā nō p̄sentio: h̄ vinculo iniq̄ q̄ idola tra adheret idolo: vt oz ad bonū meū. nollens eē p̄tent? si iuraret p̄ vez deum ch̄ianoz. S̄cō ad idē p̄t argui p̄ factū Helie p̄ he. iij. Regum. xvij. q̄ dedit q̄ dringent? sacerdotibz baal bouē vniū: quē imolarēf deo suo baal: puocauitqz eos vltro ad inuocandū noia deoz suoz: dicens. Inuocate noia deoz vroz: q̄ z eos inuocauerūt a mane vsqz ad meridiē: clamātes: baal exaudi nos: ⁊ iuxta ritū suū inaderūt se cultris ⁊ lanceolis: donec pfunderent sanguine. igit̄ licebit mihi p̄pter necessitatē vti ope ip̄ius malefice i bonū in q̄ inuocant ip̄i demōes.

Ad idē etiā possem adducere factū Jehu reg? iij. Reg. x. ca. q̄ cōgregauit sacerdotēs baal deditqz oibz vestes: vt sacrificarēt baal. p̄ illd̄ bonū: vt scz illos discernēs singlos interficeret. Sz q̄suis dicta argumēta ⁊ eis silia appalrentiā sbrilitat? h̄z videant. p̄cedunt tñ ab insufficiēti diuisione. vt statim patebit. Et q̄ oino necariū est tenere p̄ sc̄m Tho. dif. vij. ij. sniaz. q̄ nō liceat p̄t p̄ali necitate vti ope ip̄i? demonis vt remoueat q̄cūqz vxatio illara p̄ maleficiū. siue a plibz siue a iumentis zc. h̄ iuocādus est ad h̄ dñs de? . de q̄ scriptū est. Hotes z iumēta saluab dñe quē admōdū mltiplicasti misēdiaz tuā deus. Ps. lxxv. Vñ vult doc. san. q̄ ea q̄ sunt sup̄ facultatē hūanā ⁊ naturā a solo deo s̄t req̄renda. Et iō sicut ille qui peccat q̄ creatur? impēdit illd̄ qd̄ dei est. p̄ ido?

possibilit?

nō licet potere
amplius a malef
Deo
na

Remedia a Maleficis.

latræ cultū: ita etiā q̄nter peccat. q̄ ad ea demonū auxiliū implozāt q̄ a deo ex-
pectanda sunt. sicut fit in artib; magicis. in q̄b; cōplementus opis ex p̄tute de-
monū expectat. In his em̄ oib; est apostasia a fide. p̄ pactus initū cū demone.
vel p̄boten? si inuocatio interfit. vel facto aliq̄. etiā si sacrificia desint. iā nulla
utilitas tāta esse p̄t. p̄ q̄ faciendū sit qd̄ vergat in dei iniuriā. Hoc aut̄ p̄tingit
q̄n̄ illd̄ qd̄ ip̄ius dei est. nō ab ip̄o querit. s; cū ei? aduersario sedus init. hec ip̄e.
¶ Ad idē est exp̄sse ibidē veniēs dñs Albert? ar. xij. vbi querens an liceat vti
magi; p̄tutib; sic d̄t. Expectare aliqd̄ a demone. vel velle aliqd̄ pape p̄ ipsum
sq̄ est fidei p̄tūmelia z ideo apostasia. Ad idē est ibidē Bonauētura. q. iij. Cō-
firmant p̄dicta auēte bti Augustini. z habet. xxvj. q. vl. Nō obseruet. Qui ra-
lib; credūt. aut ad eoz domū eūtes. aut domib; suis introducāt z interrogant:
sciant se fidē ch̄yanā z baptisimū puaricasse. z paganū z apostatā. i. retro abeū
tem. z dei inimicū irā dei q̄nter in eternū incurrisse. ¶ Ex iam habit; infero
duo correlaria. Prīmū. hereticū est asserere: q̄ licitū sit maleficiū p̄ maleficium
repellere. Scdm̄ q̄ p̄ p̄naciōe h̄ asserentē. merito esset tanq̄ h̄ hereticū. p̄-
cedū. Et si in sua p̄naciā p̄sisteret. talis veniret igne cōburendus. ¶ Patent
ista correlaria clarissime ex statim inductis. z eis manifeste fauet articul? Pa-
risiensis in argumēto post oppositū induc? Un̄ q̄ daz sacre theologie p̄fessor
clarissim? non irrōnabiliter dixit. q̄ positio Angeli z dñi Petri aureoli: mul-
tum videt piculosa. dissoluitq; rectissime eoz motuum dices. q̄ tunc liceat vti
malo alterius q̄ parat? est ad h̄ q̄n̄ hoc fit absq; p̄tō p̄prio vtentis tali malo.
¶ Jam qui maleficiū accedit vel consulit ip̄m: peccat mortalit. Tum p̄pter hoc
q̄ auxiliū petit a demone. tum etiā q̄ facit h̄ p̄ceptū ecclē Un̄ nō est sile de ac-
cipiente mutuū ab vsurario: q̄ absq; suo p̄tō petit mutuū. Itā nō p̄t absq;
p̄tō petere a demone auxiliū. Hec sentētiā d̄ doctor ille egregi?.

3. q̄ nō n̄t: p̄-
segi: h̄t
s̄gnat

an. v. b. t. b.

correlaria
1
2
3

de h̄t d̄t. p̄t. m̄i

¶ Quō se debeat habere hō q̄ om̄i adhibita hūana diligētia libe-
rari non potest a vexatione p̄ maleficiū illata. ¶ Ca. v.

Hed quid faciat hō q̄ alia via hūana sanitatē recipere nō p̄t. Res-
pondēdū est p̄ verbū Augustini in libro h̄ mēdaciū. faciat hō pro
salute hoim q̄ p̄t cū ad h̄ ventū fuerit: vt tali salutē nisi peccando
p̄sulare nō possit. iam se existimet nō h̄re qd̄ faciat. scz via hūana.
xxij. q. ij. Faciat hō. Recurrendū ē tunc erit ad consiliū reḡ. Yosā-
phat. ij. Paralip. xx. clamant: cū ignozam? qd̄ agere debeam?. hoc solum hab̄
benus residui: vt oculos n̄ros dirigam? ad te dñe. ¶ S; forsā aliqd̄ remur/
murando h̄ dñm̄ dicit. corde hūiliato. lachrymis. elemosynis. oīoib; ieiunijs.
exorātinis. z reliq; eccl̄astic; medicinis inuocauim? dñm: nec tñ exauditi su-
mus Fateor z vez est: q̄ oib; illis iā enumeratis adhibitis. interdū hō nō rele-
uatur a vexatōe: q̄ de hoc est text? xxij. q. j. Si p̄ sortiaris. ¶ S; in h̄ casu
quid respondēdū sit sic remurmurātib; nisi verbū Iudith. viij. ca. consēptum
Donitū vos ip̄s miseratōis dñi z in arbitriū v̄m̄ diem p̄stituit. et. Non est
sermo iste qui misericordiam prouocet. sed potius qui iram exatet. Tollerare
ē quisq; deber: q̄ talia patit patient flagella p̄i patris dñi dei. durum em̄ est
nobis contra stimulum recalātrate diuine correptionis. Melius est flagella
permissiōe eius immissa patienter sustinere: qui dū affligit tunc sanat. q̄ auxi-
liū demonis implozare. q̄ dū inuocantē se adiuuat: certe ad eternū interitum

signo q̄m̄ d̄t
a deo

J. v. v. p̄t. p̄t. m̄i

z o m̄m̄m̄m̄m̄m̄
cum factis. p̄t. m̄i

3

Contra Petentes

Adm. d. d. d.
Ant. l. d. d.

*I*pm ducere festinat. Est q̄ p̄ clusione tenendū q̄ illicitū est oē pactū h̄re cum demone etiā tacitū siue immediatē cū demone intū siue mediāte malefico acq̄es- cendo sez ipi. aut vr̄do eius opibus. Cū em̄ diabol⁹ sit inimic⁹ iesu x̄p̄i oim̄q̄ mēbroꝝ ei⁹. Iō interdicia est nob̄ ois societas z ois cōicatio cū eo. Juxta illud Jehu p̄ph̄e. His q̄ oderūt deū amicitia iūgeris. ij. Paralip. xix. Et illū Esaiē xxvij. Percussim⁹ fedus cū morte: z cū inferno fecim⁹ pactū. Et idē. xxvj. q. v. Qui diuinationē. sic scribit. Qui diuinationē expectūt z morē gētiliū subsequūt vel in domos suas hmōi hoies intro ducūt: exq̄rendi aliq̄d arte magica: aut ex piandi cā: *¶* Regula q̄nquēni iaceat: fm̄ ḡdus p̄ine diffinitos. Un̄ de illis v̄z in dicto caplo. Nō obseruet. xxvj. q. vl. q̄ tales inutilit sine cā magi ad sui dā nationē tendūt. Prohibemur ḡ inq̄rere veritatē ab eo q̄ mēdor est z p̄ ei⁹ sc̄z mēdaci⁹ z in p̄tate nō stetit. Un̄ Aug⁹. in p̄mo de doctria ch̄tiana inq̄t. S̄ etiā si dixerint vob̄ inq̄t sc̄ptura: z ita euenit ne credat⁹ eis. Nō em̄ q̄ imago samuelis mortui. Sauli s̄a p̄nūciauit. p̄ f̄ h̄ talia sacrilegia q̄b̄ illa imago p̄sen- tata est minus execranda sunt. xxvj. q. ij. Illud.

2.

Ambr. h̄. p̄. l. d.

*N*ullā veritatē de reb̄ amissis a demone liceat inq̄rere neq̄ auxilia quecumq̄ a maleficis petere.

Capitulum Sextum.

Ab. aut. s̄. Thom.

pa. domi. sup̄. p̄. infames. Innocentio

ph̄. d. d.

5. p̄. d.
Ant. l. d. d.

6.

*D*edicatis ḡ p̄sequens est q̄ a demone inq̄rere veritatē de reb̄ fur- to sublat⁹: vel aliūde amissis: est grāde patm̄. Nā fm̄ sc̄m̄ Tho- mā sup̄ Esaiē. iij. cap. Sp̄ est patm̄ a demonib̄ inq̄rere: z aposto- sia: demon etiā facile suo mēdacio hoiem inducere p̄t ad credendū pessima de innocētib̄. Et si forte v̄z dicat. h̄ tm̄ ido facit vt misē- ros hoies ipm̄ p̄sulētēs ad suā societate alliciat: z aliq̄d pactū saltē tacitū secum habeant. Et ex p̄sequētē in apostasiā a fide incidāt. Et ḡ cū summa rōne sc̄tus Tho. ij. q. xcij. ar. iij. ad tertiu⁹ sic scribit. Nulla vtilitas r̄p̄alis cōpari p̄t de- trimento salutis sp̄ualis: q̄d iminet ex inq̄sc̄tōe p̄ demonū inuocatōem. hec ip̄e. ¶ Un̄ p̄t̄z q̄s execrabile sacrilegiū hī cōmittūt: q̄ p̄ reuocatōe rex p̄ dita z male- ficos vel diuinos p̄sulūt. Nā p̄ter rei vilis reuocatōem: tradūt ipi aiām suam sarhane in eternā p̄ditionē. Nā vt d̄s Peti⁹ de Tharenta. postea summi⁹ p̄- tifer Innocenti⁹. v. ordiis p̄dicatoꝝ. rōnabilē astruit Demō interrogatus nō r̄ndet talib̄: nisi p̄ q̄dā pacta: veneratōes z adiuratōes seu inuitatōes illici- tas. p̄terea frequēter malefici z p̄ sua z diabolica signēta innocētib̄ grādē m- p̄tate conant infamiā: vel de occulte suscitare nitunt scandala grauissima. ¶ Paret p̄terea q̄nta insantia ferunt: q̄ a demone aut m̄stris ei⁹ vtilitatē q̄runt aut salutē corpale: q̄ n̄r host⁹ est: z homicida fuit ab initio tot⁹ generis hūani. Qui si corp⁹ sanet: h̄ ido facit: vt infelicē aiā z eternā dānatōēz p̄ducatur. Qui si cuiq̄ auxiliēt in aliq̄ h̄ ido facit: vt ei pl⁹ noceat i alio. Juxta illud aplicū. Fr̄es vigilate qz aduersari⁹ v̄z diabol⁹ tanq̄ leo rugitēs arcuit q̄rens que deuoret. j. De. v. ca. Et q̄dē m̄str⁹ est q̄ nō attēdunt miseri hoies: q̄ sibi talia in suis neceſ sitatib̄ licere existimant: q̄ diabolica supbia nihil pl⁹ q̄rit ab hoie q̄s honorari: z honorē ex actu sperādī deo debitu⁹. sibi impēdi. ¶ Qui ḡ p̄ talib̄ verationib̄ repellēdis pl⁹ sp̄e suā ponit i demone q̄s i deo. pl⁹ v̄t̄q̄ in sp̄ando demone ho- norat q̄s deū. Quid ḡ tal i diuie bonitatē. Quissimū p̄emptū aliud fatet ope. z p̄ndit corde: q̄s q̄ diabol⁹ patior sit b̄nficere hoī q̄s de⁹. z q̄i s̄ n̄iam sapien- tis Prouerb. xxvj. Meliora sunt fraudulēta oscula odientēz q̄s flagella p̄ p̄is

Romē

Et dicitur...
Ab. aut. s̄. Thom.
ph̄. d. d.
5. p̄. d.
Ant. l. d. d.
6.

Remedia a Maleficis.

z diligētis. Et quidē q̄ imaginatio stultior eēt: q̄ honorē p̄petue b̄titudinis a solo deo: z expectare z sperare: z tñ p̄ redimēdis veratōibz tpalibz: deū turpiter inhonorare: z cū ei⁹ extremo aduersario federe coniūgi beniuolētie. ¶ Ad ad uertunt p̄terea calamitosi hoies. q̄ act⁹ pulsandi p̄nam dilectōem dei: z inuocandi diuinā bonitatē: z misericordiam in neccitatibz p̄ficiat fide spe z charitate: q̄ s̄t p̄tutes nobilissime: vestiturq̄ pseuerātia z hūilitate. z in eod̄ maximo honorē z reuerētia exhibet diuine maiestati. vñ talis act⁹ est valde meritori⁹: q̄ est p̄t act⁹ religionis q̄ oibz p̄minet p̄tutibz moralibz. Et h̄ attendēs diabolica astutia s̄t z inuidia: nitit̄ p̄ sua fucata b̄nificia: assuescere hoies: salutē suā a deo nō q̄rere: s̄ paulatim a diuina cōfidētia defluere: vt sic in p̄mis mlt̄a impediant mērita hūana. z p̄nter sibi acq̄rant hōris incrementa: vbi eōtra q̄ ad vt runcq̄ p̄ta via incedēs de⁹ optim⁹ z p̄ n̄ demētissim⁹: frequēter vult aliq̄ nob̄ ex sua liberalitate p̄stare: s̄ nō nisi nobis perētibz. z h̄ p̄t n̄ram vtilitatē: s̄z vt fiduciam aliq̄s accipiam⁹ recurrēdi ad deū. z vt r̄cognoscam⁹ ip̄m eē bonoz n̄roz autorē ij. ij. q. lxxij. ar. ij. ad tertiu. ¶ Et vt finalit̄ p̄dudam⁹: etiā plerūq̄ p̄ veratōes spales: de⁹ vel intēdit̄ fm̄ suā iusticiā hoim̄ punire delicta. vel p̄ viā patiētē eorum augere merita. quēsd̄ modū circa sc̄m̄ Job actū fuit. Ido qñ hoies p̄ diabolica p̄tutē talia flagella iustissime puniōis: aut fr̄uētissime disciplicie p̄ijssimī p̄is volūt̄ imurare. magnū honorē in hoc impendūt demoni: z ut erēter recalcitrant diuine ordinationi.

¶ Ventilat̄ questio p̄ncipalis ab initio p̄posita: sub specialibz circūstantijs z dissoluit̄ p̄mo ī generali p̄ p̄ncipia sc̄i Bonauēture.

Sed ex omnibz iam dictis z habit⁹ p̄us: orit̄ ¶ Caplm. VII. merito dubiū in seq̄nti casu vel consili. Zumenta vel p̄les alicuius boni viri: grandē veratōem patiunt̄ p̄ maleficiū. malefica illi offert ossa mortuoz cū alijs herbis: p̄ remedio infallibili: si talia reponat̄ s̄b līmine dom⁹ vel stabuli ī nouilunio zc. vir aut̄ sic faciat: sic tñ q̄ solida fide z firmato p̄posito: aliq̄ mente teneat. P̄tio q̄ tali remedio firmiter credat nullā īesse p̄tutē ad sanandū equos suos vel p̄les. Sc̄do credat q̄ p̄ se diabol⁹ p̄t̄ verare bestias: naturali sua p̄tute v̄l hoies. Tertio q̄ diabolus ip̄e p̄ suo arbitrio p̄t̄ veratōem dimittere qñ vult: qz libere cā sua sponte hoibz inferre z bestijs. Quarto credat q̄ diabol⁹ cōiter h̄z cū maleficis talia pacta: q̄ qñ signū tale datū ponit̄ ab eo tali loco: tūc ip̄e cessat a tali veratōe. z hoc ideo firmissime diabolū facere existimat: vt infelices aīas in errore detineat. Quinto firmiter teneat: q̄ si demon forsan a tali veratōe plū aut equoz cessauerit: tñ cessando nō q̄rit ei⁹ vtilitatē: s̄ poti⁹ eternā damnatōem vñ nullo mō vult ei confidere: s̄ solū tētat: si forsan malicia demonis: aliq̄ mō p̄t̄ possit in suum bonū: ad qd̄ bonū vtiq̄ demon ei ex sup̄ioris lege obligat. Sexto q̄ res occulte agat absq̄ scandalo cuiuscūq̄. ¶ Nic̄ q̄rit an casus iste vel q̄licūq̄ ei sitis sub dictis circūstantijs: licite a viro isto possit praticari. Et videt̄ q̄ sic: qz nullo est h̄ p̄culū deceptōis ī viro isto. neq̄ ī aliq̄ demonē honorat: s̄ poti⁹ ip̄m deludit̄. Nec obstat etiā tertiu: s̄z q̄ ritū a demōe institutū obfuar. qd̄ argui v̄l def̄ ex hoc: qz vir iste ritū illū s̄e nō obfuar: s̄ ei⁹ obfuationē solū simulat̄. Jam tal̄ simulatio licita videt̄: qñ fit p̄pter bonū ipi simulatū debitū. quēsd̄ modū ex mādato p̄ni: filij isrl̄ insidiātes ciuitati Hay cesserūt loco: simulantes metum Josue. viij. z David corā Achis rege simulauit se furere. ¶ Ad qd̄ etiā additur casus huic p̄posito multū apparēter sitis. H̄. iij. Regū. v. ca. Naaman

B

Contra Detentes

lyrus que Heliseus a lepra curauerat: corde adorās vez deū celi in tēplo rem/
mon: corā idolatris simulauit se adorare idoliū fm ritū z modū adorādi eorū
z talē adoracōem ei tanq̄s licitā Helise⁹ cōcessit. vt textus manifeste exprimit.
Quis Nicolao de Lyra alit̄ videt̄ sentire. Vñ glo. ordina. prem terre sancte
secū tulit Naaman: vt poneret in tēplo idolorū. z sup eā cōsistens dñm adora/
ret: cui⁹ erat terra: vt non offenderet dñm suū: si pariter nō adoraret. ¶ Igitur
cū vir iste in pposito: solū fite seruat ritū a demone: seu malefica institutu: neq̄
aliq̄d ex hoc sequit̄ scandalū: videt̄ q̄ in nullo peccauit sic faciendo.

Nic in p̄mis respondendū videt̄: p verbū Bonauēture. dist. viij. ij. sniarū.
q. iij. vbi aliq̄liter tangit istd̄ argumentū. Dicit em̄ q̄ vir aut nunq̄ ex h̄ factū
facit diabolo: nisi aliq̄ infidelitas v̄l idolatria imisceat. Ex hoc trahere possu/
mus: q̄ nunq̄s alleuiaret talē verationē: nisi certus esset eū q̄ maleficā consulti:
iam tractū vel trahendū ad infidelitatē: idolatriā: vel sp̄m alian⁹ apostasie:
vñ etiā vir iste effectū nō psequeret. z sic casus iste vir loam h̄re posse videtur
S̄ istud difficultatē nō euacuat: qz quis intentum nō psequat sine affut̄ tū
ei volūtas sic atreptandi. z de ista volūtate p̄ns inq̄sitiō est an licita sit vel illi/
cita cū ope subscauto. ¶ Potest q̄ dici q̄ quis ita v̄l arantantib⁹ statim enu/
meratis: vir talis forsan videat̄ non incurere pctm̄ infidelitatē: p̄ q̄to nihil di/
uini attribuit demoni vel opi ei⁹: neq̄ etiā forsan videt̄ incurere pctm̄ idola/
trie: p̄ eo q̄ nullā oblatōem honorē vel reuerentiā exhibet demoni: h̄ poti⁹ ipm̄
decapit vel deludit: tētans si diabolica malignitas ei verti possit in comodum
tpale. Tñ fm̄ Bonauen. vbi statim: *cur ibi pctm̄ inobediētie: qz sc̄ ppter salu/
tem tpalem: p̄trauenit diuini p̄hibitiōi z m̄s eccl̄ie: cū eo h̄ns cōmertium.*
q̄ excoicatus est: z irregabilit̄ seu eternat̄ p̄satus totalit̄ ab eccl̄ia: tā militā/
te q̄ triumphante: z oib⁹ mēbris ei⁹. Vñ Leuit. xx. d̄ dñs. *Quia q̄ dedinauel/
rit ad magos vel ariolos: interficiā eā de medio ppli mei.* Rō aut̄ hm̄ōi. p̄h̄/
bitiōnis assignat a Bonauen. p̄mo: qz talis peccat̄ d̄ diuinā maiestātē: cum re/
currit ad diabolū q̄si nō sit oipotens sufficiens z benign⁹ deus christianozum.
Cui cōsonat illd̄. iij. Reg. j. ca. *Nunq̄d nō est de⁹ in ist̄ vt eatis ad cōsulendū*
*dñs subuenit p̄ se aut p̄ angelū suū: aut p̄ primū n̄m. aut tribuit paciētie meri/
tum.* Tertio qz p̄iungēs se mēdaci: etiā se periculo cōmittit inq̄tū demon per/
hm̄ōi: allieit hoiem ad suā societātē. vñ se illi p̄iungere volūtario cōmerto nō
potest esse sine peccato.

¶ **A**ddit̄ in declaratiōem z explanatiōem prioris solutionis: que/
dam probabiliter posita resolutio. ¶ **C**aplm̄ Octauū

Ned qz alicui forsan hec nimis suspicialit̄ enūciata viderēt: p̄ euacu/
atione p̄posite dubitacōis: ideo in roboratiōem z declaratiōem eorū
aliq̄d supaddi p̄t̄ pbabilis de n̄ra penuria. In p̄mis magne teme/
ritatis z p̄sumptionis videt̄: si (quēadmodū supponit argumētū)
omisso diuio auxilio: hūana ibeallitas conet̄ demonē deapiciēdo de/
ludere: de q̄ nō solū p̄t̄ excessus p̄tur: sc̄ptū est. *Nō ē sup terrā p̄ras: q̄ cōparet̄*
ei. h̄ etiā p̄t̄ ei⁹ p̄p̄icacitatē. itellec⁹ immediate sbiungat̄: oē sublime videt̄ Job
ij. ca. Vñ q̄ postposito diuio auxilio talē p̄certatōez siue cōicacitōez cū demone
*aggredi tētat. valde h̄z sibi timere illd̄ p̄uerb̄ij cōis. sic ars deludif arte. Et il/
lud sapiens: Qui amat piculū bibit̄ i illo Eccl̄. iij. ¶ S̄c̄do supponim⁹ q̄ nō*

resolutio cap.

1
2
3

4

Remedia a Maleficiis.

est licitū si diabolus alicui iūstā leſionē ifert: tantā cū eo cōicātōem h̄ze: vt ipm̄
rogem⁹ q̄tin⁹ ab iūria deſiſtat. Hur⁹ declaratio facile p̄z. qz libari a malo h̄z
rōnē boni. v. Et h̄c. z h̄c req̄rere aut petere diaboli: vt malū illatū ſtrahat. p̄
ximi ḡn̄is ē cū eo. qd̄ ē petere vt bonū p̄ferat. rogare at̄ z deprecari inferioris eſt
z p̄mū ipi iuocātōi. Inuocare ei aliquē nihil aliud videt: q̄ auxiliū ab ip̄o pe
tere. Rogari p̄o z peti ſupioris ē. vñ q̄ demōnē. p̄ redēptōe ſue veratōis rogat:
rogādo ipm̄ aliq̄lit iuocat. z q̄tū ad h̄ ipm̄ h̄orat. Nā ſm̄ gloſaz Beñ. iij. ca.
Inuocare idē ē qd̄ deprecari z colere. Qui at̄ demōnē aliq̄ mō iuocat. etiā i ipm̄
aliq̄ mō credit. Iuxta illd̄ ad Ro. x. Quō iuocabūt i que nō crediderūt. Quō
de⁹ actū iuocātōis ſibi p̄cipit exhibēdū dīcēs P̄s. iij. Inuoca me i die tribu
latōis. eruā te z horificab me. Et h̄ ē qd̄ diabolica ſupbia ab hoīe valde deſide
rat. Quō ſe tal̄ hō cū demōe i aliq̄ cōicāt: q̄ tñ totalr ab oī n̄ra cōione paſus ē.
neqz a nobis ex charitate diligendus. z p̄ n̄is nec licite rogari p̄r: vt ab iniuriā
deſiſtat. Sic q̄ nō ē licitū a demone req̄rere petere v̄l poſtulare: vt a veratione
deſiſtat. qz ſm̄ Tho. ij. q. lxxij. ar. vj. Poſtulatō ſiue petitio ē p̄s orōnis. itā
maniſtū ē q̄ orō eſt act⁹ fligionis ſoli deo exhibēd⁹. Prefat⁹ q̄ demōnē petit
aut poſtulat: aliq̄ mō p̄fiteſ petēdo: ſe eod̄ indigere: in q̄ certe reuerentiā aliq̄
demōnē videt ſbiectōis exhibere. Sic q̄ demōnē rogare req̄rere aut petere eſt
illicitū. Ita ex eod̄ fundamēto nō ē licitū illd̄ exēq̄ qd̄ demō ordiat faciendū
vt ip̄e a veratōe deſiſtat. tal̄ em̄ maniſte i aliq̄ cū malū voluntate demōis cōi
cat: z ei acq̄ſcēdo z faciēdo qd̄ ip̄e faciendū denūciat: aliq̄ mō in h̄ ipm̄ h̄orat.
z q̄ etiā q̄licūqz intēione id faciāt. aliq̄ mō i h̄ ipm̄ colere videt. Nā q̄uis nō
t̄m̄ ei cū demōe ſit fed⁹ v̄l pactū tacitū amicitie: vt i p̄ncipali ſine demōnē cō
placeat (vt ſc̄z iſidelitatē maniſtā v̄l idolatriā iurra i p̄ncipali. tñ ſaltē i cer
to medio cū demōe p̄cordat: vt ſc̄z ip̄e faciat qd̄ demō ſua det: ad ſinē vt libera
tionē veratōis a demone ſcipiat. Jam ſm̄ docf. ſan. ij. q. xcy. ar. ij. ad tertiu.
Hoi eſt q̄ demones bellū i dicitū. vñ n̄llo mō licz hoī demōnē auxilio vti: p̄ pa
cta tacita v̄l exp̄ſſa: itā negari nō p̄t qn̄ vir iſte: ſaltē pactū illd̄ heat cū demone
vt faciat illd̄ qd̄ demō ei p̄ordinat: vt eo facto: deſiſtat a veratōe: vt ſic liberatū
onē recipiat a demone. ¶ Quō p̄z q̄ longa eſt d̄n̄ia caſus p̄ntis inq̄ſitōis: a fa
cto Naaman ſyri de q̄ aſſumebat argumētū. Admiſſo em̄ ex abūdanti: z non
p̄ceſſo: q̄ Naaman fecerit adoratōem exteriorē: q̄le idolatre z ſac̄dores ido
loz iſtituerāt z obſuarunt. tñ ip̄e illā nō fecit tāqz ab eis iſtitutā z obſuatā:
ſicut vir iſte fac̄ aliqd̄ tanqz a demone ordinatū. Niſi em̄ demō illd̄ p̄nūciaret
faciendū: vir iſte h̄ nō fuaret. Lōtrariū ap̄d Naamā accidit: q̄ eadē adoratio
nem indifferēnt feciſſet. etiā ſi ab idolatris vel pontificibz mod⁹ ille adorādē
obſeruat⁹ nō eſſet vel iſtitut⁹. quādamodū in ſiti. ſi q̄s tā carne ſui preputij ſa
ceret circūcidi p̄pter ſanitatē. nō diceret obſuare ritū circūciſionis veterē legis.
Et p̄terea Naaman adorando: corā idolo nihil ab eo expectauit: z p̄ n̄is nul
lam cū eo cōicationē habuit: niſi ſolū p̄ringentē locale p̄ntiam. Et ſic loqe hinc
inde eſt d̄n̄ia: qz in poſito vir iſte bonū aliqd̄ ſc̄z liberatōem a veratōe a demo
ne reape p̄tēdit. ¶ Per idē p̄z n̄iſio ad ea q̄ p̄ obiciebant ca. iij. de Helia q̄ p̄
uocās ſacerdotes baal ad malū ad qd̄ parati erāt: ſc̄z ad exercendū rit⁹ eozum
nihil b̄n̄ficij recipe voluit a Baal v̄l miſtris ei⁹. z ſic cōicationē cū eis nullam
habuit: ſi irrationē Baal z miſtroz ei⁹: cū ſtabilitōe fidei i cordibz fidelū dū
erat inſtebatur. Per idē p̄t etiā r̄nderi ad factū Jehu: ibidē adductū: q̄uis
de ei⁹ excuſatōe qua videt ſollīcitu do habenda.

Contra Petentes

¶ Non liceat exercere opa a maleficis monstrata etiã ad explo-
randum solum an demon in talibz operet. **¶** Caplm Nonũ.

HEd dubitabit h aliqs curiosus indagator: liceat ne homi exercere
actũ a demone institutũ: z a malefico ostensũ. nõ tñ intentõe recipi
endi aliqd bñficiũ a demone: s̄ dicitur expiendi: an diabolica mall
cia: se tali actũ imisceat. vel loqndo vl' opando aut rñdendo. Dicit̄
dũ mihi videt̄ pmo: q casus q̄ h ponit̄ includit̄ repuñtã d̄ dicitio
nis: manifestũ nãq̄ est: q apd appetitũ sic facient̄: q̄ est vtr̄q̄ corrupt̄ p viciũ
curiositat̄. tal' cognitio expimental' reputat̄ p notabili z desiderabili bono. Et
q: hãc sibi tradi z exhiberi vult a demone quõ de sic opante dicere aliqs possit
q nõ intēdit bñficiũ aliqd recipi a demone. Scdo mihi ddm videt̄: q nulli li
ceat s̄m formã casus positi opari. Nã q̄sq̄ fat aut scire dz: q demones i talibz
opari possunt: s̄l'r z loq: z rñdere. De h em mlte s̄l'r sc̄pture z exēpla veteris et
noue leḡ: vt de maḡ Pharaonis. de Balaam. de spiritibz pythouissaz. de re
sponsionibz demonũ i idolis. Sz expimental' p̄scere an in h vel in illo p̄ciũ
lari actu: imisceat se diabol'. vel nlla vel admodũ exigua est pfectio intellect':
s̄ poti' p̄tines ad viciũ curiositat̄: vñ sic opans: nisi vel ipm i aliq̄ exat̄er leuĩ
tas animi: vel ignozãtia: inaduertẽtia siue incõsideratio: pl' vtr̄q̄ peccat̄ vide
tur: q̄ is q̄ in salutẽ filioz aut pecoz exercet talẽ actũ: inq̄stũ iste actũ equẽ ma
lum: z equẽ vtr̄q̄ phibitũ: ex maiori nẽcitate exercet ad finẽ vtiliozẽ z meliozẽ
obtinendũ q̄ alter. **¶** Et q̄ p̄nter seq̄ videt̄: q̄ q̄nter peccat̄ sacer dotes q̄ au
dientes in p̄fessioẽ rit' z modos opandi maleficaz: q̄bz furant̄ alienũ ex vacẽ
buty. vl' alia exercet̄ sua maleficia. z postea curiositate ducti: eosdẽ modos pra
ctitant: ad explozandũ tñ: an ad tales rit' z modos operandi: demon opereť
tales effectus.

¶ Soluunt̄ Argumẽta a principio inducta. **¶** Caplm decimũ.

Argumẽta a p̄ncipio q̄stionis mote añ oppositũ inducta. Rñsio ad p̄
mũ ddm q̄ qñ de ibi Hostien. q̄ maleficiũ siue sortilegiũ est bonum: non
intēdit q̄ sic bonũ aut licitũ: ex pte inferẽtis seu facient̄: de q̄ vtr̄q̄ est p̄ns
inq̄stio. s̄ vult q̄ tale maleficiũ sit bonũ z vtile illi: cui infer̄. inq̄stũ p̄ ipm eũ
tatur adulterũ / saltẽ exterior' opis. ad modũ illũ: q̄ iniuria illara est viro patie
ti vtilis ad meritũ bñtudinis p actũ patieñtẽ: q̄uis eã inferre sic valde illicitũ.
¶ Ad scdm dicendũ q̄ demones licite cogi p̄nt p̄ deũ z sc̄tos ei' ad h inspira
tos: z p̄ ecclie mistros: ad aliq̄ tpalia obseq̄a: qz in h nulla cũ eis initur amicit'
ciavel sedus: neq̄ eis aliq̄ exhibet̄ reuerẽtia: s̄ poti' eoz p̄mudi verat̄ z depri
mit̄ supbia: q̄ rennuẽs subesse suo creatori: cõpellit̄ inuita obedire z subici hu
mane fragilitati. Sz si coactio demonis alit̄ expectet̄: q̄ p̄ vez miraculum deo
specialit̄ coopante: vel p̄ angelũ vel p̄ p̄tute aliq̄ sacralem exozasim̄is ecclie cõi
taram. falso h̄ credit̄ z ridiculose id expectat̄. Quia demon est host̄z dolosissi
mus: z fingit̄ se cõpelli p̄ rit' impios: q̄bz ipẽ honorari q̄rit: z miserã perdere
aias. **¶** Infero q̄ q̄ bñdictionibz. exozasim̄is: s̄l'r z aq̄ bñdicta z sale bñdicto. s̄
milit̄ z ozonibz instituit̄: a sc̄tis p̄tibz: licitũ est vtr̄ d̄ verat̄ões demonis. Rõ.
qz ecclia s̄p̄ regit̄ sp̄sc̄to: cũ ei ex ch̄i p̄missioẽ dicitur z sit. Ecce ego vobiscũ sum
vtr̄q̄ ad p̄summatõem sc̄i Math. xxvij. Et q̄. xxvj. q. v. Nõ liceat: sic scribit̄.
Dia q̄ faciet̄: aut in p̄bo aut in ope oia in noie dñi nri iesu ch̄i facite gr̄as a
gentes. Nec in collectõibz herbaz q̄ medicales sunt aliq̄s incantatiões liceť

Remedia a Maleficis.

ut attendere: nisi tñ cū simbolo diuino aut orōne dñica: vt deus creator oīm z dñs hōret. ¶ Sicut licitū est adhibere orōnes scōz z alioz: qz vita tal' fuit: vt merito psumi possit ex dictamine spūs scī cas pcessisse. q' sez i vsu sunt ipi' ecclie. z in cetu scōz st' institute. Cui fauet illd Aug'. Si in necitate aliq' compulsi deū putāt fortitib: exēplo aploz p̄sulendum esse. videāt h' ipsos nō nisi collecto cetu frat'z: z p̄cib' ad deū fuis egisse. xxvj. q. ij. Ad exēplo. ¶ Ex quib' p̄sequēter infero: q' ceteroz: p̄cipue eoz de qb' rumor vel fama est eos cū demone cōi/ cationē hē: abijcēde sunt execrabiles bñdictōes. i. carminatōes. Sicut z alio rum impitōz rusticanoz: aut als vanoꝝ hoīm: z vetulaz. p̄uatiūm dictate vel inuēte orōnes vel bñdictōes: qz vita z p̄uersatio nō sūt exercitio bonoz opm extitit p̄bata. Quis em̄ tales impitos rusticos docuit qd' aliq' nesciūt viri docti z deuoti. ¶ In talib' bñdictōes exorāsmi vlt' rit' p̄sumi debet: vt diabolice tra/ ditiones: vel curiosē hoīm adinuentōes: qb' occulte se imiscet demonis astuta malignitas: vt hoies putēt suis p̄p̄is adinuentōib' inesse aliqd' p̄tut': vel nu minis estimātes se p̄ sua opa causare tales effect': ad q's tñ nihil p̄ferunt eozuz opatōes: s' demon callide se imiscēs: sol' p̄ seipm̄ imediate opat' tales effect' si sez ex solo motu locali dependant: aut mediantib' causis naturalib': occulte adhibet: qz p̄tutes ipē q's optime nouit: si effect' p̄ duct' debeāt p̄ alterationes p̄hysicas. His em̄ modis sez diabolica traditōe: z hoīm supstitiosa adiuentiōe cui se diabolica imiscet calliditas: inuēta est oīs ars nigromātica: z originē tra xit oīs idolatria. Iuic consonat. s. Tho. ij. q. xvj. ar. iij. ad scdm̄ sic dicens. q' a p̄ncipio in ist' obseruatōib' aliqd' veri hoies expri sunt: s' accidit casu. s' post modū cū hoies inceperunt suū aim h̄mōi obseruatōib' implicare: multa em̄ h̄mōi obfuationes eueniūt: p̄ deceptōem demonū: vt in his obseruatōib' hoies implicati: curiosiores fiant: z se inserāt magis multiplicib' laqueis p̄niciosi erroris. vt dē brūs Aug'. ij. li. de doct. ch̄iana. Idē q. xvj. ar. iij. Dis diuina/ tio vrit' ad p̄cognitionē futuri euent' aliq' demonū p̄silio vel auxilio. qd' qdem vel exp̄sse implorat: vel p̄ter intentionē se occulte demon ingerit ad p̄nūciand' dum futura qdam: q' hoib' sunt ignota. et aut cognita: p̄ modos de qb' in p̄i/ mo dictū est. ¶ Et p̄bis scī Tho. iā induct' rōnablr̄ tale infero correlatū. Quicunq' p̄ctice maleficaz qb' lac furant' vaccaz. z alia p̄petrāt mala: va/ ne sint ridiculose z digne oī irrisione. tñ tuti' z cauti' oino est: eas neq' seriose neq' iocose neq' denosorie: corā p̄plo recitare. Probat. qz facile homies fragiles vel leuitate sua vlt' curiositate tētari possent ad p̄cticandū opa talia ridiculosa. causa expimentandi effectū eoz. z tñ diabolica astutia facile ingereret se opib' illis: p̄ducendo effect' q's ipi volūt expiri. z alliciendo illaqueare hoies simpli ces ad cōsicationē vel societatē q̄lecunq' secū p̄hendā i eoz et nā p̄ditionē.

¶ Reprehensio eoz q' recipiūt maledictos maleficos ad domos suas vt ab eis recipiant curas z remedia contra morbos et alias vexationes.

¶ Caplm̄ Undecimū.

Sed contra oīa p̄dicta replicant qdam valde rude z inrudite lo/ quētes: in hunc modū. Aliq' sunt viri: q' se fatent cū demone collo quiū habere: z ex reuelatōe ei' multas veritates agnoscere: z sunt viri iusti: bone p̄uersatiōis. bone fame. neminē ledūt: s' plurimos adiuuerunt. Cur q' a talib' hoib': nō liceret querere remedia p̄tra vexatōes p̄ maleficia imissas. Sed querendū est ab ist' sic stolidē replicantib'

Contra Detentes

qua temeritate ore suo sacrilego: audeant tales nominare viros iustos: aut ho-
mines honeste conuersationis: quoz conuersatio ne sciunt: in oculis: esse secretaz
z familiarē cum inimico crucis chri diabolo: q̄ vtiq̄ eis veritate nec falsitatem
responderet. nisi secum pactum aliqd̄ vel fedus amicitie aut beniuolētie intuz
esset. ¶ Et ne responsionē istam preemnant rebelles z increduli sapientes i oculis
suis: supbia eos excecante: adduco Aplm̄ eis resistentem in faciem. ij. *Loz.*
vj. z dicentē. Nolite iugū ducere. i. coniuictionē habere cum infideli. Que pri-
cipatio chrisi cū iniquitate aut que societas luci ad fenebras. Que conuentione chri
ad belial. aut que ps fidelis cum infideli. Quis autē consensus templi dei cum
idolis. vos em̄ estis templū dei. Ecce q̄ ap̄lus h̄ h̄z p̄ ridiculo maximo: q̄ ali-
quis censeat vir bonus qui conuentionē quācumq̄ h̄z cum diabolo: aut q̄ licet
ut vnionē cōmertiū habere cū his: q̄ vniti sunt cum demonibz: vtendo trufis eo-
rum. sicut nanq̄ inter chrisum q̄ tanq̄ caput constituit ciuitatē Hierusalem z
belial qui tanq̄ caput constituit ciuitatem Babylonis: nulla fm̄ Apostolunt
est conuentione. ita z inter membra eorum: tanq̄ fidelis ad infidelem fm̄ Apo-
stolum om̄is cōicatio opationū est respuenda. ¶ Rūdeo q̄ p̄far̄ replicantibz
q̄ non est discipulus p̄ mgr̄m̄ Luc. vj. Jam sic est q̄ frequenter legit de de-
monibz aliquibz: q̄ multo tpe cōuersati sunt cum hoibz quibz (vt eis apparuit)
nihil mali fecerunt: imo plurima eis bona z subsidia cōtulerunt. Et tñ certum
est: q̄ p̄ blandimenta t̄p̄alium subsidioz z frequentē familiaritatem: impedire
intendebant: multa bona sp̄ualia: z inducere homies saltem ad ocula p̄cā.
Et p̄ter hoc nemo vnq̄ dubitauit: quin talis conuersatio vel familiaritas fue-
rit hominibz mortale p̄cā. Ita dico q̄ de istis pestiferis hoibus de quibz assu-
munt sic replicantes: nihil aliud p̄sumendū est q̄ suū sequant magistrū scz
diabolum. Exterius em̄ p̄ferunt sp̄m̄ charitatis z iusticie erga primos: et sic
veniūt in vestimentis ouū: s̄ intrinsicus sunt lupi rapaces. Et de istis maxie
intelligendū venit illd̄ saluatoris Mat̄h. vj. Attendite a falsis p̄phetis. Ta-
les nanq̄ homies. vtilitatē hoim̄ p̄tendentes exterius: mente p̄o interius dō
inimica: z diabolo suo mgr̄o occulte confederati: seducere querūt aīas eorum:
quibz sunt adiuuamento: z eas acquiescere nitunt suo mgr̄o diabolo: z hono-
rem deo debitum: ei subtrahunt: z illum impendūt sathane. Deus nāq̄ libe-
ralissimus est z summe misericors. z ideo querit z desiderat nonnunq̄ rogari
vt occasione habeat parcendi: z diuitias misericōdie sue hoibus impartiendi. vñ
Ezech. xij. scribit. Quiesui de eis viz q̄ interponeret cepem: z staret opposit⁹
tra me: p̄ terra: ne dissiparem eam: z non inueni. Hoc autē ad nr̄am vtilitatē
fit: quemadmodū supra declaratū est vt scz fiducia accipiamus recurrendi ad
dñm: z vt ip̄m̄ recognoscā⁹ bonoz omnū nostror̄ auctoz. Quid q̄ istī ma-
ledicti falsi p̄phete aliud faciunt: q̄ q̄ p̄ fucata eoz beneficia assuefaciāt hoies
de deo paz confidere z honorem ex nostris dēp̄cationibz deo debitum mgr̄o
suo diabolo impendere z p̄ p̄is a deo apostatare.

¶ **¶** Et prehābitis omnibz gloriofissime p̄nceps epilogando finaliter intē-
tionis nostre p̄positum concludamus: q̄ confugientes ad auxilia maleficorum
pro redemptione vexationū suaz nihil aliud agunt: q̄ q̄ diuinū timorē possi-
ponunt: z liberationē (si eam a deo non statim ad votum obruncāt) contenti sūt
a dei inimico z p̄prio hoste p̄niciosissimo. scz a demone: illam recipe: p̄tendēs
in corde: perinde sibi esse si liberent a vexatione: a quocunq̄ id fiat z qualiter

